

ABONAMENTUL :

Pe un an . . . 80— Cor.
Pe șase luni . . . 40—
Pe o lună . . . 7—

Pentru România și străinătate :

Pe un an . . . 100 franci

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinzi Nr. 1 a.

INSERȚIUNILE

se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Le
deschis costă șirul 1 Gor.
Manuscrisurile nu se in-
napolază.

ROMÂNUL

Congresul învățătorilor.

Învățătorii români din Ungaria, Transilvania și Banat, și în deosebi învățătorii școlilor confesionale, apostolii martiri ai lumii argisite ce trece în domeniul istoriei, așteaptă cu nerăbdare și multă speranță ziua congresului, spre a iniția pașii necesari întru eliberarea lor și a familiilor lor de suferințele insuportabile ale iobăgiei intelectuale. Cei prezenți la marea adunare națională din Alba-Iulia, au și luat dispoziții pentru convocarea congresului și întemeierea unui organ al tuturor învățătorilor din părțile Ungariei, unite acum cu România, incredințând ambele afaceri, de mare importanță pentru viitorul școlilor române, învățătorilor cari vor face parte din marele stat național.

O seamă de învățători din Transilvania — între cari unii chiar dintre cei prezenți la constituirea noastră din Alba-Iulia n'au ținut seamă de dispozițiunile luate cu înțelegere frățească în istorica zi de 1 Decembrie 1918, ci au convocat ei congresul tuturor învățătorilor pe ziua de 10 (23) Ianuarie a. c.

Eram și sunt de credința că un congres improvizat, fără pregătiri corespunzătoare și fără a ține seamă de împrejurări, n'ar fi avut cinstea noastră, n'ar înălța prestigiul nostru. Să ne dăm seama, că după impozanta **Mare Adunare Națională** dela Alba-Iulia, cel mai important eveniment al prefacerilor istorice de azi, cea mai impunătoare manifestare întru crearea viitorului de aur al neamului românesc trebuie să fie congresul învățătorilor, sinodul apostolic al acelora, cari au creat prezentul și au să decidă viitorul neamului.

Conduc de asemenea vederi, am întreprins pentru amânarea congresului pe timpuri mai prielnice.

În ziua a treia de Crăciun, din întâmplare sorții aflai pe convocatorii congresului întruniți în conferință la școala română din Sibiu. Aceștia, ținând seamă de vederile mele, împărtășite întocmai și de ministrul **Vasile Goldiș**, care a avut bunăvoință a ne primi în audiență, cu vot unanim au decis amânarea congresului. Ne-am învoit apoi a convoca pe aceea zi ancheta învățătorilor, recomandați de noi pentru marele stat național, ca aceia să inițieze pregătirile și să convoace congresul pe feriile sfintelor Paști, în speranța că până atunci și timpul și împrejurările vor fi mai acomodate.

Biroul și-a făcut datoria. Membrii convocați însă — sigur din cauza împrejurărilor nefavorabile de călătorie, — s'au întrunit în număr foarte neînsemnat. În schimb s'au întrunit mulți învățători cari nu luaseră cunoștință de revocarea congresului și în deosebi cei din zona culturală, cari nu-și mai pot purta suferințele și-și așteaptă mântuirea dela congres.

Aceștia, nemulțumiți cu dispozițiile amânării, s'au constituit sub prezidiul învățătorului pensionat **Iuliu Vula** și luând măsuri pentru pregătirea afacerilor, au compus progra-

mul și au convocat congresul pe 11 (24) Februarie a. c. în Sibiu.

Congresul, pe care de altcum toți îl dorim, este deci convocat. Și acum ce e de făcut?

Sus să avem inimile.

Toți pentru unul și unul pentru toți!

Ținuta bărbătească și spiritul de solidaritate al dascălilor români, să servească exemplul bun, în aceste timpuri mari, pentru toți cei chemați a conlucra la întărirea patriei de mult visată.

Spiritul timpului reclamă organizația societăților omenești pe baze și principii democratice în spiritul evangheliei lui Christos, Dumnezeuiescului nostru antecesor și mare dascăl al lumii.

Datoria noastră este să ne îngrijim, ca acest spirit și aceste principii să le sădăm noi și să nu permitem ca ele să se încuibă pe altă cale în inima poporului român.

În urma acestor principii de drept, de azi înainte pământul are să fie al plugarului, fabrica și uzina industrială a lucrătorului, biserică a preotului și prin urmare școala a copilului, care trăiește și se sacrifică pentru ea, învățătorului.

Da, congresul învățătorilor și organizarea ce va emana din acela vor stabili și eluata principiul de drept al școlii și învățătorului în noua organizare a statului român, ce se plămuziește acum din sămânța aruncată și cultivată de noi și antecesorii noștri.

Ni-se impune deci datoria să înlăturăm tot ce ne-ar putea despărți și să ne strângem rândurile pentru eluata drepturilor ce ne compet după natura lucrului, pentru că numai așa vom putea satisface în viitor adevăratei noastre misiuni.

De azi înainte noi nu putem fi ai particularilor, cari să dispună cu noi și cu învățământul în mod unilateral și pentru interesele lor, de azi înainte noi trebuie să fim învățătorii tuturor păturilor sociale cari alcătuiesc statul, învățătorii statului român.

Dascălul și școala română în aceste timpuri de prefaceri istorice au lipsă de independență și libertate, pentru că numai așa vor putea da direcțiune sănătoasă dezvoltării culturale și vor putea pune bază solidă viitorului.

Vom cere deci încă de pe acum eliberarea noastră și a școlii române de sub orice tutelă, vom pretinde mai multă considerațiune și încredere necondiționată, pentru că ne simțim maturi de a conduce și a da direcțiune mai bună învățământului, decât cum s'a făcut în trecut.

În trecut, sub scutul bisericii, angajați și la alte afaceri ce cad afară de adevărata noastră chemare, am făcut ce-am putut pentru conservarea neamului, în viitor însă ni-se impune datoria de-a face tot ce trebuie pentru întărirea și prosperarea patriei.

Liberi de orice alt angajament, avem să ne punem deci pe lucru pentru a da o direcțiune mai practică învățământului din toate punctele de vedere. În scopul acesta avem lipsă de planuri de învățământ și regulamente

administrative alcătuite de noi și pe baza experiențelor noastre, nu după închipuirea celor ce n'au avut ocaziunea a se îndeletnici cu învățământul popular și n'au stat la catedră.

Noi avem să ne spunem cuvântul în tot locul când e vorba de școală. În schimbul prestațiunilor, statului — căruia îi oferim dreptul de supremă inspecțiune, pe care o va executa cu rigoare prin învățători probați și bine meritați — îi revine datoria de a se îngriji de recompensa cinstită a muncii noastre. Nu cerem trai abundanț, ci tignit, ca liberi de griji să ne putem dedica cu trup și suflet chemării noastre de adevărați povățuitori și îndrumători ai neamului.

Dar, încât privește chestiunea salarizării, afacerea mi-se pare deslegată spre mulțumire generală, când cetesc cuvintele conducătorilor din Consiliul Dirigent: „Națiunea trebuie să fie pătrunsă de grațitudine față de învățători și corpul didactic” spune dl dr **Iuliu Maniu**, profesorilor, cari și-au prezentat omagii cu prilejul congresului lor; iar dl **Vasile Goldiș**, șeful resortului de instrucțiune publică, emunță în pleñul congresului: „Neamul românesc va fi cu mulțumită față de dascălul român”.

Până vor sta în fruntea organizării statului conducători cu astfel de vederi, afacerea salarizării nu trebuie să ne neliniștească, asemenea nu vom întâmpina greutăți nici întru realizarea celorlalte dorințe, dacă învățătorii vor ști să se manifeste demn și cu prilejul congresului, care are să fie o a doua Alba-Iulia.

Iosif Moldovan.

Evenimentele zilei.

Un comunicat al **Marelui Cartier General Român.**

— Avertisment pentru Unguri. —

Marele Cartier general din București a dat următorul comunicat:

România deplin încrezătoare în aliații săi, bazată pe tratatul său de alianță din 1916 și pe drepturile sale etnografice, este hotărâtă a aduce la îndeplinire cu orice preț, hotărârea Antantel, de a ocupa cu trupele sale liniile indicate de aceasta în Ardeal.

România va considera ca o provocare din partea Ungariei și va răspunde cu energie dacă Ungaria va mai repeta faptele dela Ciucea și dela Soborșin, iar răspunderea va cădea asupra inamicului.

În acelaș timp, în interiorul zonei ocupate, s'au luat toate măsurile pentru asigurarea ordinii, iar grevele puse la cale de guvernul unguresc, vor fi imediat liniștite, răspunderea căzând tot asupra guvernului unguresc, contra căruia avem acum toate probele, că e făuritorul grevelor dela Petroșeni, căi ferate și dela Cluj, aruncând aci milioane de bani falși, care depreciază din ce în ce cursul coroanei, așa că ea va ajunge să se vândă cu kilogramul.

(Ag. Dacia.)

Programul de pace al republicanilor americani.

București, 28 — Programul de pace al partidelor republicane din Statele-Unite, — cari formează majoritatea, — a fost predat comisiei externei a Senatului din Washington de către senatorul Lodge. Programul cuprinde următoarele puncte:

1. Puterile centrale să despăgubească pierderile cauzate celorlalte puteri, în natură sau în bani.
2. Puterile centrale trebuie să refacă tot ce au stricat proprietății publice, inclusiv pagubele cauzate pe mare.
3. Familiile tuturor civililor răniți sau uciși urmează a fi despăgubite.
4. Toate pagubele și cheltuielile de războiu pe cari au trebuit să le suporte de la începutul războiului Belgia, Franța și Sârbia, trebuie restituite. Toate sursele de venituri publice ale Germaniei trebuie să fie supravegheate și în general finanțele puterilor trebuie supuse unui control al aliaților până în ziua încheierii păcii definitive.
5. Alsacia-Lorena trebuie redată Franței.
6. Ținuturileiredente italienești vor fi alipite de Italia.
7. Teritoriile eliberate de sub domnia turcească vor fi puse sub protecția aliaților.
8. Dardanelele vor fi de aici înainte sub controlul aliaților.
9. Serbia, Albania, România și Grecia capătă toate acele ținuturi cari corespund aspirațiilor de rasă și limbă ale acelor popoare.
10. Polonia, republica Ceho-slovacă și Jugoslavia sunt independente și cuprind toate ținuturile locuite în majoritate de conaționali.
11. Schleswig-Holstein își va da singur soarta. Luxemburgul devine independent și se va uni sau cu Franța sau cu Belgia, după dorința populației.
12. Se va restabili liniștea și ordinea în Rusia, luându-se garanții împotriva unei eventuale ingerințe teutone.
13. Coloniile germane nu vor mai fi redade.
14. Canalurile dela Kiel și Helgoland vor fi puse sub controlul aliaților.
15. Pacea dela București și Brest-Litovsk se declară nule.
16. Flota de războiu a puterilor centrale va fi predată aliaților.
17. Deplină desarmare a puterilor centrale.
18. Ocuparea parțială a teritoriilor inamice până la restituirea și reparația definitivă.
19. Judecarea și pedepsirea nu numai a Kaiserului, ci a tuturor persoanelor vinovate de războiu și de călcarea convenției dela Haga.
20. Tribunal de arbitraj internațional și înființarea Ligei popoarelor. (Ag. Dacia).

Armenii cer să fie reprezentați la conferința de pace.

Armenii din Elveția au trimis președintelui conferinței de pace și prim-miniștrilor Puterilor aliate o telegramă în care spun:

Reprezentanții tuturor coloniilor armenice din Elveția au constatat cu părere de rău, în adunarea lor generală ținută în Geneva, că Armenia nu figurează în lista puterilor aliate, cari iau parte la conferința de pace. Națiunea armeană, dela începutul războiului a respins cu eroism atacurile turco-germane și în ciuda masacrelor ce o amenințau, a trecut pe partea aliaților. Armenii și-au vărsat sângele, alături de aliați, pe toate fronturile. La frontul răsăritesc numărul soldaților armeni a fost mai mare de 150.000. În Caucaz mai bine de 40 mii de voluntari armeni au respins atacul Germanilor și Turcilor, contribuind astfel la marșul Englezilor în Mezopotamia. În Palestina și Siria numărul voluntarilor armeni era mai mare decât jumătate din contingentele franceze.

Națiunea armeană, din simpatie pentru cauza ententei, s'a expus primejdiei de a fi exterminată. De către ententa, ca răspuns la scopurile imperialiste ale Germanilor și Turcilor, amintea — alături de martiriul Belgiei — și martiriul națiunii armenice. Și în ciuda tuturor masacrelor Armenii s'au constituit în stat independent și delegații lor la Paris au proclamat independența Armeniei.

Națiunea armeană, anteluptătoare a civilizației europene în Orient, e de convingerea, că în conferința de pace trebuie să aibă reprezentanți alături de puterile aliate. Crede, că în congresul de pace se va lua în considerare cererea, aceasta dreptă.

Comisie militară italiană în Budapesta.

Din Roma a plecat la Budapesta o comisie militară italiană. Membrul acestei comisii — așa se spune — ar fi, să adune informații precise asupra stărilor de acolo.

Pradă bogată.

În noaptea dinspre 22 spre 23 Ianuarie, o companie de socoliști (Ceho-Slovaci) au ocupat orașul Leva. Trupa ungurească — 700 soldați — s'a predat. Ceho-Slovacii au capturat 1000 puști, 20 cai, 2 vagoane de alimente, 4 mitraliere, o mare cantitate de bucate și tutun și 500 hectolitri spirt.

Cehii nu evacuează teritoriile slovace.

Biroul de presă ceho-slovac a imputernicit pe corespondentul său la Budapesta, să declare în fața știrilor lansate de ziarele maghiare, că loc. colonelul Vyx n'a dat nici un ordin de evacuare trupelor ceho-slovace, iar ca urmare ele nici că se pregătesc de ducă.

Stările în Berlin.

Comandantul orașului, Noske, a dat un ordin, care îndreptățește patrulele militare să facă uz de armă la împotriviți. În cazuri de tulburări folosirea armelor e nu numai un drept, ci o datorie chiar. Știrea aceasta ne dă măsura de-a judeca stările în cari se sbate capitala Germaniei.

Belgia cere despăgubire de 45 miliarde franci.

Belgia și-a fixat despăgubirea în 15 miliarde franci, iar pierderile personale în 30 miliarde. Germania va trebui să plătească prin urmare o despăgubire de 45 miliarde Belgiei.

Liga popoarelor își va începe încurând activitatea.

Burgeois, reprezentantul Franței în comisia de organizare a ligei popoarelor, a făcut unui ziar francez următoarea declarație: Liga popoarelor s'a înfiripat deja, acum se desvoltă. Sunt convins, că-și va începe mai curând activitatea decât se crede. Guvernele aliate vor stabili întâiu normele fundamentale și o condiție a păcii va fi, că puterile centrale sunt îndatorate a recunoaște normele referitoare la liga popoarelor. Astfel vor fi în primul rând tribunalul obligator și restrângerea înarmărilor. Va trebui însă întâiu, ca fostele puteri centrale să dea dovadă că nu râvnesc mai mult la ocupații și că vor restabili pagubele săvârșite.

Porturi internaționale.

Ziarul italian *Secolo* anunță, că *Wilson* e de principiu ca popoarele să aibă liberă ieșire la mări. De aceea a propus, ca *Fiume*, *Constantinopol*, *Danzigul* și *Gibraltarul* să fie porturi internaționale.

INTRE ITALIA ȘI GRECIA ÎNTELEGerea E PERFECTĂ.

Ziarul italian *Secolo* are informații din Paris, că prim ministrul Greciei, Venizelos, primul ministru al Italiei, Orlando și ministrul de externe italian, Sonnino, au avut o întrevedere, în care s'a ajuns la deplină înțelegere privitor la pretențiunile Italiei și Greciei. În baza acestei înțelegeri Grecia face concesiuni în Albania și se învoiește ca granița Greciei să nu atingă Valona, iar canalul dela Corfu să fie teritoriu neutral.

Italia din partea sa va sprijini pretențiunile grecești în Tracia și va fi prevenitoare privitor la Dodekanes și Asia-mică. Îndeosebi va ceda Greciei Dodekanesul, afară de una sau două insule cari vor servi ca puncte de razim flotei italiene.

Față cu această înțelegere de cea mai mare importanță pentru viitorul echilibru și pace în Balcan, conflictul italo-jugoslav n'a pierdut din acuitățile sale.

Siguranța publică în comitatul Aradului.

Din sursă autentică avem următoarele informații:

Când a izbucnit revoluțiunea popoarelor din Ungaria, între cei dintâi cari, — recunoscând marele pericol ce amenință averea și siguranța personală, — s'au interesat cu dinadinsul de această chestiune mare, a fost marele sfat național român din Arad. În conțelegere cu guvernul revoluționar maghiar de atunci, marele sfat național român a înființat gardele naționale române, cari curând decât în oricare parte a fostei monarhii a restabilit ordinea. Gardele naționale române, în timpul său au fost înființate pe baza înțelegeri depline între conducătorii Românilor și între guvernul maghiar din Budapesta. În privința numărului gardiștilor, guvernul maghiar a admis atunci ca gardele locale să facă 5 procente din numărul total al cutărei localități. S'a obligat, că va solva solda gardiștilor. Ce s'a întâmplat însă? Nu s'au ținut de obligamentul dat, așa încât din sumele puține esmise de guvern, nu s'au putut plăti solda gardiștilor, cari și-au îndeplinit datorințele cu o conștiențioasă ireproșabilă. Maghiarii și guvernul din Budapesta ne fac piedeci sub tot felul de pretexte, atât prin organele lor civile cât și cele militare. Astfel am ajuns acolo, că oficiul economic al G. N. R. din comitatul Aradului datorează azi membrilor gardelor, suma de 1.300.000 cor. Acest fapt a avut ca urmare în cazuri nu de tot izolate demoralizarea gardiștilor, denegarea serviciului, — și ni se pare, că intenția guvernului revoluționar maghiar din Budapesta prin acest fapt își vede atins un scop fundamental. Consiliul național român din Arad, care în butul tuturor intențiilor de acest fel, și-a impus și pe mai departe de primă datorie, apărarea avutului și vieții tuturor cetățenilor la 20 și 21 Ianuarie 1919 a intrat în pertractări cu guvernul maghiar prin intermediere prefectului Aradului. Guvernul maghiar a încredințat atunci pe d. dr. Ladislau Fényes să urmeze pertractările cu d. Varjassy și cu reprezentanții C. G. N. R., cu dd. căpitanii Mihaj Popoviciu Constantin Bugariu. Exmisul guvernului maghiar pe motivul afirmațiunei unui neadevăr struntat, numărul gardelor naționale române a întrecut o multă cifră de 5 procente îngăduită de guvernul maghiar, a denegat solvarea datoriei. (Numărul gardiștilor abia a făcut jumătate din cele 5 procente prevăzute de ordinațiunea ministerială). D. Fényes a venit apoi cu pretenziunea, că numărul total al G. N. R. din comitatul Aradului să fie redus la 1200 feciori, promițând că astfel va recunoaște deplină autonomie a G. N. R. și le va asigura solda cuvenită. S'a prevăzut atunci de d. Fényes, ca socotelile referitor la plățirea soldelor fie înainte la oficiul economic *Erdélyi Nemzetbiztonsági Parancsnokság Nagyvárad*.

Chestiunea atât de importantă se pare că nu e transată. Reîntoarsă însă la Arad, comisiunea C. G. N. R. ni-am trezit ca din senin cu o ordinațiune a comandamentului amintit din Oradea-mare, care ni se comunică în formă de ultimă pretenziune numitei comande, ca G. N. R. să se supună comandei lor absolute, căci la caz contrar, nu se va mai plăti solda și toate gardele vor fi desarmate. Tot în acest timp, încurajat de ingerința comandamentului din Oradea-mare, consiliul militar din Arad, compus din simpli soldați din garnizoana de aici, au pretins dela C. N. R. C. desființarea tuturor gardelor naționale române de-a lungul liniilor Arad—Soborșin și Arad—Boroșebis. În conțelegere a acestor pretenziuni lipsite de orice bază, C. N. R. a făcut demersurile necesare la forurile competente și la comanda armatei franceze. Ni s'a promis apoi din parte maghiară, că G. N. R. nu va fi desființate, li se va solvi solda și li se va recunoaște deplină autonomie, fiind adus și comandamentului francez la cunoștință, că G. N. R. s'au supuse șefului resortului armatei și siguranței publice al Cons. Dirigent. Intrucât se vor ținea au ritățile maghiare de aceste promisiuni nu știm, după experiențele de până acuma, primim totuși rezervă, fiindcă surprinderile nu sunt eschise mai cu osebire după evenimentele recente din Arad. Mai recent s'a experiat din C. G. N. R. pentru listele soldelor G. N. R. atât pretorii cât și comandamentul din Oradea-mare, denegă călătura.

După toate acestea ne putem aștepta încă la complicațiuni triste, la grele zile.

Foileton.

O mică viziune de veselie pe câmpul de luptă.

De Pierre Loti

Octombrie 1914.

În dimineața, acestei zile, către unsprezece ore sosii într'un sat, al cărui nume l-am uitat. Eram în societatea unui comandant englez, pe care întâmplarea acestui război mi-l dăduse de-a seară de camarad. Și amândoi eram însoțiți de un monstru magic, - soarele. Un soare radios, de sărbătoare par'că, transformând și înfrumusețând totul. Toate acestea se petreceau într'unul din departamentele de Nord, n'am putut afla niciodată în care anume, însă era atât de frumos, încât ai fi crezut că te găsești în Provanța.

Pentru a sosi aici, de mai bine de două ceasuri eram strămorți între două șire de soldați cari înaintau în sens invers unul altuia. În dreapta noastră erau Englezi cari mergeau în luptă. Curați, veseli, cu o expresie mulțumită și vioale, echipați admirabil, cu niște cai minunați, puternici. În stânga noastră, erau artileriști francezi cari se întorceau din bătăliile gigantice, pentruca să odihnească puțin. Prăfoși, legați la brațe și la cap, dar păstrându-și fața veselă, expresia de sănătate și mergând în secții în cea mai bună ordine. De departe s'auzea un murmur ca de furtună întâi mai surd, dar de care ne-apropiam tot mai mult. În câmpurile din împrejurime țărani arau par'că n'ar fi nimic, de și nesiguri dacă ei vor culege

roadele pământului ce-l lucrau. Pe întreg întinsul câmpului s'au toate părțile, în jurul focurilor improvizate din crengi uscate, grupe cari sub un cer plumburiu, s'au dat un aspect lamentabil, cari însă în razele soarelui păreau înveselite. Grupe de emigrați, fugiți din calea prăpădaniei își fierbeau aici mâncarea înconjuțați de tot ceea ce au putut scăpa în goana lor fugară.

Automobilul nostru era plin de pachete cu țigarete și ziare, dăruiți ale sufletelor nobile pentru soldații din fronturi, și astfel strămorți cum eram între aceste două rânduri de soldați, puteam să le dăm, în dreapta Englezilor, în stânga Francezilor. Își întindeau mâna, pentruca să le apuce în grabă, și zimbând ne mulțumeau printr'un salut militar.

Printre soldați, se găseau și locuitori din satele dinprejur, cari înaintau aiături pe acest drum atât de înghesuit. Îmi aduc aminte de-o țărăncă tânără, foarte frumoasă, care printre furgoanele englezești de război, trăgea sfoara unei trăsurici cu doi copii adoșmiți. Îi era greu suișul drumului; un sergent scoțian, voinic, cu mustața aurită, care-și fuma țigara sezând liniștit cu picioarele atârinate pe cel mai apropiat furgon, îi făcu semn: „I-a întinde-mi sfoara trăsuriceii.” Ea înțelese, primi cu un zimbet confus. Scoțianul învârti în jurul brațului stâng remorcheră delicată lăsându-și liber brațul drept pentru ca să fumeze în tihnă. Astfel trăsurica cu cei doi copilași francezi fu trasă de camionul urias ca un fuig de pană.

Când intrară în sat, soarele luca de-o splendoare admirabilă. Invălmășeala d'aici era ceva ce nu s'a mai văzut vreodată și nu se va mai vedea niciodată după acest război unic în istorie.

Toate uniforme, toate armele. Scoțieni, cuirasieri francezi, orientali, znavi și Beduini ai căror salut militar le desfăcea băgăusul cu un gest nobil. Piața din fața bisericii era plină de enorme automobile englezești, cari făceau odinioară serviciul de comunicație cu Londra și purtau încă în litere mari numirile cartierelor acestui oraș. S'ar părea că exagerez, dar aceste automobile uriașe de fapt aveau înfașșarea de-a fi surprinse de faptul că se găseseră acum pline de soldați pe năvăntul Franței.

Toată invălmășeala această de lume, se pregătea de prânz. Puternica simfonie dușmană, s'auzea neconținut, îngrozitoare caonadă, care cine știe ca mâne, nu va fi aici - dar nimeni n'o mai băga în seamă. Cum să fie neliniștiți, îngrijați, când soarele lucește atât de senin, un soare cald de Octombrie și trandafirii sunt încă în floare și daliile în toate culorile impodobesc încă grădinile abea atinse de cea dintâi brumă!... Toți căutau să se instaleze pentru prânz; s'ar fi crezut că-i o sărbătoare, cam incoherentă și extraordinară, improvizată în jurul vre-unui turn babilonic. Fețe tinere circulau printre grupurile așezate, copii mici și blonzi, aduceau cadouri de fructe culese din grădina lor. Scoțienii, crezându-se într'o țară caldă în comparație cu a lor, își desbracă tunica. Preoți și călugărițe în serviciul Crucii Roșii așezau cum puteau mai bine răniții. O călugăriță bătrână, cu fața blândă și îngălbenită, cu niște ochi candidi sub învelitoarea albă, instala cu mii precauțiuni un zuav, cu amândouă brațele bandajate, și desigur îi va da să mănecă ca unui copil mic.

Noi încă eram flămânzi, Englezul și eu, și-am avizat hotelierul, unde se adunaseră deja ofițeri

și soldați. În timpuri de turbulențe pe care le cunoaștem, nu mai există barieră și diferență. „Pot să vă servesc friptură de vită și iepure cu sos, zise restauratorul; dar ce privește pânea, pentru nici un pret, nu veți putea găsi nicăieri. - - Dar acele două pâni frumoase, așezate colo lângă use? întrebă camaradul meu, comandantul englez. Acele? Sunt ale unui general care le-a trimis aici fiindcă va veni cu statul major să prânzească.” Așa întors, camaradul meu își scoase briceagul și taie dintr-o pâine o bună bucată și-o ascunse sub manta. — „Am găsit pâine, zise foarte liniștit către otelier, așa dar ne puteți servi.” — Și așezați lângă un ofițer arab cu burnusul roșu, ne-am consumat prânzul cu veselie în tovărășia soldaților din automobilul nostru.

Sărbătoarea soarelui revărsa încă lumină peste mulțimea asta de oameni și automobile când părăsim restaurantul pentruca să ne urmăm drumul. Bătrâna călugăriță cu ochii senini dădea soldatului zuav o țigaretă să fumeze. I-o așeza cu un gest stângaci între buze și părea foarte confusă de acest serviciu ce-l făcea din toată inima. În același timp părea că-i povestește lucruri foarte hazlii de hazul nevinovat și tineresc al cărui secret nu-l cunoștea decât călugărițele fiindcă amândoi râdeau. Cine știe ce poveste copilărească l-o fi înveselit? Un preot bătrân care-și fuma pipa în apropierea lor, rîdea și el de râsul lor. În momentul când urcaram în automobil pentruca să ne continuăm drumul spre regiunea de grozăvie unde bubuiau tunurile, o fetiță de vre-o doisprezece ani, culese în fugă din grădină un buchet de dali și ni le prezintă cu bucurie.

Ce oameni nobili sunt încă în lume! Și cât de mult a contribuit războiul acesta să rupă legătura rătească dintre oamenii de sentimente.

Trad. Tullia Bogdan.

... singur cuvânt în dicționarul lor, care exprima cruzime, să nu-l fi aplicat în articolele lor față de-o armată regulată, despre care mai ieri aceleași ziare scriau în tonul cel mai elogios. Acum, când se precipitează evenimentele, au întors cealaltă parte a aramei, adevărata lor armă. Tendința e absolut lămurită, mai ales în articolul de fond al ziarului Pesti Hirlap.

Istoria de-o mie de ani s'o lăsăm în pace, să n'o mai deschidem, căci ni-ar povesti nu de „zile”, ci de veacuri lungi și grele. O răsfoiesc acum cei din Paris și se vor convinge de „neasuprire” și traiul tîcnit, „în pace”. Și nu vom readuce aici nici localități ca Jósikfalva, Lăpusul-unguresc, Tigani ș. a., nici ținuturi întregi ca Bihorul etc., nici canaluri ca cel Palatin, nici alte multe.

Ori doar chiar aceste arme vrea să le justifice noua armă?

Constantinopolul.

Traducem acest interesant prim articol al lui *Le Temps*:

În momentele când Conferența își ține adunările la Paris, la Constantinopol s'a petrecut un eveniment vrednic de toată atențiunea. În fața gravelor disordini cari stăpâneau acest oraș, generalul englez sub a cărui comandă sunt puse forțele aliate, conform instrucțiilor britanice, a prezentat Poartei o notă prin care anunță că, împreună cu auto-

Expune venanțați funcționarilor ulci.
E adevărat că unele interese erau legate de vechiul sistem. Însă, pe măsură ce noul sistem își va aduce roadele, la Constantinopol se vor desvolta interese mult mai numeroase și mai puternice, cari nu vor permite distrugerea regimului cărui își datoresc prosperitatea. Că se susține ori se suprimă suveranitatea nominală a sultanului, Constantinopolul și provinciile turcești nu pot fi în viitor decât un domeniu internațional, protejat de către unul sau mai multe state civilizate. Provăzută ori nu, dorită ori nu, aceasta este urmarea faptelor.

În ceasul când aceasta constatare se impune tuturor spectatorilor, Francezii desigur își aduc aminte de rolul ce l'a dus Franța în capitala otomană. Glorios și nefast câteodată, niciodată n'a avut țante de ocupație. Însuș Napoleon când a discutat cu Alexandru I viitorul Constantinopolului, era preocupat mai cu seamă de a nu permite Rusiei de-a se înstăpâni pe aceasta poziție neasemănat de importantă. În luna Iunie 1808, țarul zise cătră Gaulaincourt, ambasadorul lui Napoleon: „Cu toate acestea este inconvenientă pentru ceilalți, trebuie să o recunoască împărtaul, că eu să am cheia dela ușa casei mele. Aceasta cheie, replică Gaulaincourt, este și cea dela Toulon, Corfou, a comerțului lumii”. Cu șaptezeci de ani în urmă Marea-Britanie făcea aceiaș politică ca și Napoleon: se știe doar

cum în luna Februarie 1878, lordul Derby amenința Rusia cu ruptură, dacă trupele marului duce Nicolae au să intre în Constantinopol. În cursul războiului actual, sub presiunea necesităților militare, Marea-Britanie și Franța au abandonat politica lor tradițională și au promis Rusiei Constantinopolul. Revoluția rusească însă i-a deslegat de acest angajament și toată lumea a înțeles că Constantinopolul nu mai poate fi dat nici unei puteri mari. Dacă nu se poate da Rușilor ceea ce țarul Alexandru a numit cheia casei sale, cu atât mai mult nu se poate depune aceasta cheie în alte mâni.

Chestiunea Constantinopolului și a provinciilor turcești evident că, trece către o soluție care are să respecte toate titlurile legitime, și cari vor asigura totodată drepturile egale ale tuturor națiunilor. În aceasta ordine de idei, se poate nota o părere a guvernului grec exprimată de curând: „Dacă Liga națiunilor se va stabili de acum, în vederea marilor interese internaționale, Constantinopolul va putea forma împreună cu provinciile turcești un hinterland suficient, un stat internațional sub protecția Ligei, care pentru perioade determinate are să-i numească un guvernor. Acest guvernor va fi încredințat cu paza intereselor internaționale și de-a conduce administrația statului și municipalitatea.

Ținem mai cu seamă să amintim aceasta opinie greacă, pentru că elinii au drepturi considerabile în regiunea Constantinopolului. **Din alt punct de vedere, diferit, însă nu mai puțin important, chestiunea împrejurării Constantinopolului atinge interesele vitale ale României, a cărui întreg comerț maritim trece prin Dardanele. Prietini noștri Greci și Români, cari sunt atât de strâns legați de noi și de țara noastră, pot fi siguri, că dorințele lor îndreptățite nu vor fi trecute cu vederea de către Francezi.**

Ca situație strategică s'a creat la Apus prin contractul de armistițiu.

Contractul de armistițiu înscris la 10 Noemvrie 1918 între Germania și Entente a dispus în punctul al 2-lea evacuarea Alsaciei-Lorene în timp de 14 zile, în punctul al 4-lea evacuarea litoralului stâng al Rinului și ocuparea orașelor Mainz, Koblenz și Köln într-o rază de 30 km., iar în punctul al 5-lea crearea unei zone neutrale de 30—40 km. adâncime pe litoralul drept (de răsărit) al Rinului și evacuarea acestei zone în 11 zile.

Cu o lună mai târziu, în 16 Ianuarie armistițiul s'a prelungit cu condiția, ca în locul materialului rămas restant, Germania să dea mașini agricole, apoi să pretins pedepsirea persoanelor cari sunt vinovate de tratamentul rău, contrar dreptului internațional, al prizonierilor de războiu. Drept garanță comanda supremă a aliaților și-a rezervat dreptul, ca în caz de necesitate să ocupe sectorul de întărituri al fortăreței Strassburg cu o fâșie de pământ de 5—10 km. mai departe de aceste întărituri. În 19 Ianuarie s'a publicat, că eventuala ocupare a acestui sector Comanda supremă militară o va anunța cu șase zile înainte.

Generalul Foch a anunțat în sedința comisiei de armistițiu, că ocuparea teritoriului amintit va urma în curs de 6 zile, numărând dela 23 Ianuarie orele 6 după amiază.

Frontul de răsărit începe la Strassburg în depărtare de 5—10 km. spre răsărit de Rin având ca punct principal întăriturile dela Kehl (la depărtare de 5 km. spre răsărit de Strassburg). Ocupațiunea franceză va trece cu vreo 5—10 km. peste linia de fortificațiuni, așadar se va întinde la o adâncime de 15 km. spre răsărit de Rin. Francezii câștigă în felul acesta nu numai intrările spre defileele Pădurii Negre, ci trec și peste linia ferată Darmstadt—Karlsruhe—Rastatt—Freiburg—

Basel, pe care o vor ocupa începând dela localitatea Offenberg.

Prin ocuparea Alsaciei liniile ferate de pe țărmurile de apus al Rinului au ajuns cu totul sub puterea Francezilor; iar acum întinderea zonei de ocupațiune în sectorul dela Strassburg — peste singura linie ferată care trece de-a lungul litoralului de răsărit al Rinului — constituie o înasprire a condițiilor de armistițiu. Francezii câștigă un al patrulea cap de pod pe litoralul de răsărit al Rinului și o fâșie de pământ foarte importantă din punct de vedere strategic, prin ce Germania e redusă și mai mult la incapacitate strategică.

Lupta contra bolșevismului în Boemia.

Realizarea aspirațiilor naționale, zilele de entuziasm și bucurie cari au precedat și cari au urmat sosirii președintelui Masaryk, au impus partidelor o liniște, care s'a și observat la diferitele partide, afară de socialiști cari au profitat de congresul lor pentru a ataca politica guvernului și de a începe o propagandă extremistă, în contra căreia socialiștii moderați ai partidului socialist patriotic simt o necesitate de a începe acțiunea. După cum s'a anunțat deja, congresul a declarat de nevinovat pe soțul Smeral, care până acum a fost considerat de reneșat; el de altcând a făcut o primire călduroasă bolșevistilor cehi Muna Klopka și Komicek, sosiți din Rusia pentru a predica la Boemii evanghelia lui Lenin și Trozky. Acești oameni au putut batjocuri nepedepsiți pe președintele Masaryk, pe care-l învinuiesc că ar fi combătut bolșevismul în Rusia; ridiculizează nouă republică despre care zic, că înzadar am cerca după un republican în ea, nu găsim; și ce e mai grav, este că s'au dus liberi la minele de cărbuni din Kladno, pentru a organiza cu ajutorul bolșevicilor greva și disordinea. Muna s'a instalat în Kladno în un local pus la dispoziție anume pentru el. Curând sau mai târziu socialiștii patrioți al căror șef este d Klofac va trebui să se desfacă de revoluționarii aceștia și de cei fără de patrie, și cu cât mai curând cu atât va fi mai bine. În ce privește guvernul, el deja a anunțat măsurile pe cari le va lua în contra acestei agitații periculoase. Ceho-Slovachia este ca o casă cuprinsă de flăcările unui incendiu învecinat. E vremea de a înștiința faptul acesta.

Dela atentatul comis în contra lui Kramarz încoaci, bolșevismul, respective agitatori bolșevici cu diferitele lor metode, a început să preocupe Camera tot mai mult și în debateri să domineze chestia bolșevismului. Socialiștii patrioți au negat orice solidaritate cu socialdemocrații, pentru că, — după cum zice o rezoluție votată cu unanimitate — uniunea este imposibilă cu socialdemocrații, spriginătorii teroristilor bolșevisti. Uniunea ar fi de dorit nu-i vorbă, însă nu sacrificând ideea naționalismului și a stabilității statului ceho-slovac.

Stransky fiul ministrului de comerț, — în aplauzele îndelungate ale Camerei — reclamă măsuri în contra lui Muna și complicitii săi; ei trebuie să fie responsabili pentru atentatul comis contra primului ministru. Socialdemocrații s'au simțit jenați prin faptul, că au fost obligați să desavueze terorismul, și caută cu orice preț să provoace diversiuni acuzând burghezia cu pregătirea teroarei așa numite *albe*. Markovitz deputatul slovac revenit din Rusia, într-o adunare a înspăimântat pe auditorii povestind multele fărâdelegi comise de bolșevici, cărora el s'a opus cu eroismul legionarilor și în contra cărora — față de Austro-Germani — s'a luptat neîncetat atât în contra celor ruși, precum și în contra trădătorilor ceho-slovaci despre cari a scris odată că: „acești mizerabili au participat la toate grozăviile comise pentru a împedea mergerea legionarilor pe frontul francez. Ei au ridicat arma în contra compatrioților lor; au comis acte infame și scandaloase în contra națiunii lor și în contra libertății lor.” Oratorul, aclamat, a făcut apel către țară, propunând, ca să fie pedepsiți acești trădători. „Astfel după această pedeapsă binemeritată, spectrul bolșevismului va dispărea.”

Semnala morală al rezistenței în contra anarhiei este dat prin reprezentanța națională și astfel guvernul nu-i permis să fie în așteptare. Ministrul afacerilor telegrafice în timpul din urmă a rostit un discurs în Brünn în contra bolșevismului, care

vreă să nimicească ordinea și înaintarea statului. „Pentru a se consolida republica, spune, trebuie să se lucre. Guvernul deopotrivă trebuie să fie fără milă la privirea usurpatorilor și bolșevistilor, întrucât socialiștii naționali sunt gata cu tărie a lua arma în mână pentru a-i învinge”; aceste declarații energice au fost aplaudate cu căldură. Acest discurs însă nu va rămânea un discurs platonice. Trebuie să-i urmeze faptele.

(Le Temps).

A. de Guillerville.

Oficiale.

Conducerea matriculelor de stat în absența matriculanților vechi.

Făcândă conducerea matriculelor de stat s'a întrerupt din cauza plecării dela postul lor a mai multor matriculanți și substituiți, ordonez tuturor prefecturilor, ca prin organele subordonate să cerceteze fără amânare starea oficiilor matriculare de stat din comitatul (judetul) lor și unde matriculanții și substituiții nu s'ar găsi la postul lor, să-mi facă propuneri pentru înlocuirea acestora prin persoane capabile și aplicabile a primi această încredințare.

În acele comune, în cari matriculantul de stat și substitutul acestuia și-a părăsit oficiul, permit încheierea bisericească a căsătoriilor, pe lângă observarea strictă a condițiilor din articolul de lege XXXI. din anul 1894, în fața preotului competent, cu obligamentul, ca părțile să încheie căsătoria civilă ulterior, — în sensul legii citate, — în decurs de 8 zile după ocuparea oficiului din partea matriculantului de stat. Acestuia va comunica preotul competent prin un extras matricular, scutit de taxe, fără amânare căsătoriile încheiate bisericește.

Căsătoriile se vor privi în cazul acesta de valide cu datul încheierii căsătoriei bisericești. În caz, că părțile nu vor încheia ulterior căsătoria civilă, căsătoria se va privi din punct de vedere de drept civil și administrativ de nelegală.

Ordonez totodată, ca toți aceia, cari în sensul legilor și ordonanțelor existente au fost îndatorați să anunțe oficiului de matriculă și cazurile de naștere și moarte, — însă în absența matriculantului nu au putut face acele anunțări, — în decurs de 8 zile după ocuparea oficiului din partea matriculantului, să facă acele anunțări legale, spre ulterioara completare a matriculelor. Omisiunea acelor anunțări se va pedepsi cu rigoarea legilor și ordonanțelor existente.

După ocuparea posturilor din partea matriculanților, și până la regularea definitivă a conducerii matriculelor de stat, rămâne articolul de lege XXXI, din anul 1894, cu toate ordonanțele, regulamentele și dispozițiunile de executare, — în vigoare.

Sibiul, 24 Ianuarie n. 1919.

Iuliu Maniu,
șeful resortului de interne.

Desființarea resortului armatei.

Prin decretul-lege Nrul 3632 din 11 Decembrie 1918 v. Art. II armata a trecut în administrația guvernului regal și prin aceasta resortul armatei și al siguranței publice din Transilvania, Bănat și părțile românești ale Ungariei s'a desființat, iar subscrișul prin înaltul decret Nr. 3722 din 17 Decembrie 1918 v. Art. I. am fost numit de Majestatea Sa regele nostru Ferdinand I ministru fără portofoliu în guvernul regal.

Drept aceasta aduc la cunoștință următoarele:

Comandamentul armatei ardelenne s'a încredințat dlui general de divizie Baron Ioan Boeriu, iar conform hotărârei aduse de Consiliul Dirigent, afacerile siguranței publice trec în administrația resortului internelor, și toate afacerile gardelor naționale — afară de organizare și disciplină — de asemenea sunt trecute la susnumitul resort.

Sunt invitate deci toate autoritățile și particularii, ca în chestii de ale siguranței publice, precum și de ale gardelor, să se adreseze direct către șeful resortului internelor.

Armata ardeleană română este parte integrantă a armatei României-mari, al cărei comandant suprem este Majestatea Sa regele nostru Ferdinand I.

Luându-mi prin aceasta rămas bun dela resortul meu, cu a cărui conducere am fost încredințat din partea Consiliului Dirigent, îmi tin de plăcută datorință a exprima recunoștință și mulțumită tuturor factorilor, cu cari în vremurile cele mai grele am conlucrat pentru susținerea ordinii, asigurarea vieții și averii locuitorilor.

Indeosebi îmi exprim adâncă mea mulțumită bravilor comandanți, distinșilor ofițeri, tuturor soldaților și gardelor naționale, cu ajutorul cărora ne-a succedat a susține ordinea exemplară, prin ce am binemeritat recunoștința tuturor, dând dovadă înaintea lumii civilizate, că poporul român și în vremurile de extreme ispitiri este element de ordine, vrednic de a reprezenta cultura și civilizațiunea în Orient.

Sibiu, la 5 (18) Ianuarie 1919.

Dr. Stefan C. Pop,
ministru în guvernul regal.

Anticipații și alți bani datori erarului fostei armate austro-ungare.

Către toate persoanele militare ale fostei armate austro-ungare.

Din partea ministerului de războiu lichidator din Viena s'a adus cu nr. 75 din 2 Decembrie 1918 la cunoștință, că ofițerii militare ale fostei armate austro-ungare au plătit ofițerilor și subofițerilor solde sau avansuri în bani pe mai multe luni, despre care trebuie să se dea socoteală.

Prin urmare fiocare persoană, care a primit bani pe calea amintită, are să raporteze aceasta intendenței șefului armatei în Sibiu, indicând în raport suma banilor și cassa trupei de unde a primit banii, precum și adresa proprie.

Sibiu, 23 Ianuarie 1919.

Pentru comandant:
Colonel Silviu de Herbay.

Către direcțiunile școlilor normale de băieți românești.

Având în vedere necesitatea unui corp didactic cât mai numeros pentru organizarea învățământului public și ținând seamă de piedecile din trecut și de greutatea momentane de azi, cari stau în calea pregătirii fetelor ca învățătoare, resortul cultelor și instrucțiunii publice dă de pe acum dreptul elevelor române, cari se dedică carierei didactice, să se înscrie, fie ca privatiste, fie ca ordinare, la oricare din școlile normale românești, preparandii de băieți.

Elevetele privatiste vor da examen în regulă la sfârșitul anului școlar, împreună cu elevii ordinari.

Direcțiunile școlilor normale vor face pe cale publicistică un apel, prin care, cu provocare la circulața prezentă, vor îndemna părinții să-și înscrie chiar de pe acum fiicele la una din școlile normale. Acestor eleve li se socotește anul întreg, având favorul de a da examen legal la sfârșitul anului școlar curent.

Sibiu, 11 Ianuarie 1919.

Vasilie Goldis,
șeful resortului de culte și instrucțiune publică.

INFORMAȚIUNI.

Crestături.

A sunat ceasul. Înainte cu vre-o câțiva ani în o duminică de Maiu pe Catedrala din Blaj fălăia mândru un steag național cu inscripția: „*A sunat ceasul. Se cutremură Carpații.*” Profetice cuvinte! Steagul a fost delăturat de apărătorii „ideei”, tinerii, cari l-au pus au fost eliminați din școlile țării lor și și-au luat bățul pribegiei și-au trecut Carpații. Tineri profeti; veniți înapoi! Veniți și vedeți; cum dela Predeal până la Tisa fălăie steagul românesc și apărătorii „ideei” — niceări!

Deputatul Vaida. Corespondentul unei foi scriind de Adunarea dela Alba-Iulia spune, că pe Vaida nu-l vom uita, de când cu declarația din parlament. E adevărat, că Vaida a fost mare, când cu declarația din toamna asta, dar Vaida a fost mai mare atunci, când înainte cu un deceniu — când dușmanii erau țari și mari! — le-a spus în parlament, că „Avem un vis neimplinit...” Pe atunci nime nu visa, că va veni vremea, când Monarhia Dunăreană se va comasa și ne va împlini visul moșilor noștri.

Bunea la — Alba-Iulia. Câți nu se vor fi gândit, cât de frumos i-ar fi stat Adunării dela Alba-Iulia să fie și Bunea în fruntea ei? Unii se vor fi gândit, că Bunea chiar la Alba-Iulia și-a cântat cântecul de lebedă, la Alba-Iulia și-a ținut ultimul discurs — o adevărată prorocie. Voi cita vre-o câteva din profeticele cuvinte: „Am venit să dăm tributul nostru artei românești în acest oraș, care trebuie să fie pentru fiecare Român un loc sfânt... aici a fost leagănul neamului românesc de astăzi. Aici a fost centrul bisericesc al Românilor; aici a fost cea mai strălucită Biserică românească; aici a fost reședința gloriosului Voevod Mihail Vițeazul; de aici a stăpânit el toată întinderea Ardealului; aici cele dintâi școli românești; aici s'a săvârșit marele eveniment al Unirii cu Roma, atât de bogat în roade culturale pentru noi. Locul acesta e sfânt pentru noi... Azi situația noastră în acest loc e zdrobită. Dar pe ruinele acestea noi vom clădi odăvă iarăși templul dărmat, vom ridica templul libertății noastre politice naționale. Noi vom sfârși cu izbândă războiul mare ce-l purtăm pentru fiinta noastră națională. Nu trebuie să ne tot căinăm, căci suntem un popor de putere și de viață. Dacă am fost veacuri întregi zidul de pază al civilizației din Apus împotriva cutropitorilor barbari, dacă am putut ridica Regatul mândru românesc, e dovada cea mai vie de puterea și trăinicia noastră. Vom strânge pe toți păcătoșii cu puterea noastră și vom lupta în rinduri tot mai încheiate prin mi de furtuni, ce ceare să ne risipească. Să cadă chiar cerul asupra noastră noi nu ne vom înpământa în lupta, ce o purtăm pentru limbă și credință.”

Dr. V. Suciu a reprezentat la marea Adunare din Bălgrad Mitropolia Blajului — dar numai ca vicar. Să nu se uite, că dacă în Iunie dr. Suciu ar fi iscălit contractul cu care cerea Apponyi să-i aservească gimnaziul din Blaj, în Iunie dr. Suciu ar fi fost Mitropolitul Românilor uniți! Dar dr. Suciu a declarat, că mai bine abziece și de „vicăreșie”, decât să îplinească cererea ministrului, care i-ar fi dat în schimb mitra. Pufini hărbați vor fi rezistat la o ispită așa de mare! Nu vezi, neam românesc, că față de acest bărbat ai o datorință mare?

Mitropoliții n'au fost la Adunare. În acest an au trecut amândoi la cele vecinice. Cel dela Blaj — nu de mult întors din ezil — un venerabil moșneag, tare în credință, încunjuțat de dragostea unui neam întreg, trecut din viața aceasta însoțit de regretele tuturor. — Cel dela Sibiu — care n'a intrat pe ușe în staulul oilor — zdrobit de greutatea fărădelegilor și îngrozit de ceea, ce vedea, că vor veni, a plecat la Pesta să spună mai marilor săi, că a păcătuit văzând un neam nevinovat. Neaflându-și mângăiere la ceice l-au năimit, i s'a scurtat — sau și-a scurtat, cine știe? — firul vieții pe neașteptate. Cine l-a plâns? Ceice l-au plâns și pe patriahul Lucian al Sărbilor!

Cum am ajuns la steag național? Nu mai aveam pace. În continuu mă năcăjau credincioșii cu întrebarea: „Când ne vine steagul?” Scrisem la Blaj și Arad și nu venea nici răspuns. Ca să-i impac, le-am spus, că am un steag, dar nu se „vijesc” colorile. Aveam steagul trimis de Apponyi la școală. Vre-o patru credincioși inimoși au luat steagul „ideei”, au tăiat coroana ungară și din alb au făcut galbin, iar verdele l-au „mieruit” și pe școala noastră fălăia un steag național! Ce zici, mărite conte Apponyi?

Cum au p'umt copiii schimbările mari? În Octomvrie mi-a venit un băiețel dela școală năcăjit, că dascălița de stat le-a poruncit să vorbească numai ungurește. Nu putea el înțelege, ce rost are porunca asta? Au trecut vre-o câteva săptămâni — de vacanță din cauza influenței spaniole. În vremea aceasta o copilă și-a luat cartea ungurească să citească, dar frățiorul i-o smulgea din mână și-i zice răstit: „Acum te poți sterge cu cartea ungurească! N'ai văzut steagul românesc pe școală?”

O. P.

Telegrame de anul nou. Cu ocaziunea schimbării anului s'au trimis următoarele felicitări din partea comandantului trupelor:

„Majestății Sale Regelui, București. Ofițerii români din părțile libere ale fostei Ungarii adresează Majestății Voastre în numele armatei ce se înființează și care va căuta să fie totdeauna un sprijin puternic al României-Mari, rugămîntea să binevoiti a primi cu ocazia schimbării anului expresiunea simțimentelor de fidelitate și atașament față de familia regală, urând Majestății Sale Reginei mulți ani fericiți în fruntea neamului românesc. În numele ofițerilor români din Ardeal, Banat și Tara Ungurească: General de divizie *Baron Boeriu.*”

La care a sosit următorul răspuns:

„General de divizie Baron Boeriu, Sibiu. Din toată inima mulțămesc pentru urările călduroase ce Ne aduceți din partea ofițerilor români, cari, nu mă îndoiesc o clipă, vor pune toate energiile și tot suietul lor în îndeplinirea frumoasei misiuni, ce au din partea Mea. Urez la toți ani mulți și fericiți!”

„Alteței Sale Regale, Prințului moștenitor, București. Ofițerii români din Ardeal, Banat și Tara Ungurească adresează Alteței Voastre rugămîntea, să binevoiti a primi urările lor de bine cu ocazia schimbării anului. General de divizie *Baron Boeriu*” la care a sosit următorul răspuns:

„General de divizie Baron Boeriu, Sibiu. Din adâncul inimei vă mulțumesc pentru urările ce mi le-ați trimis în numele camarazilor ardeleni. Nădăjduesc să pot fi în curând în mijlocul vostru.

Carol, Principe al României”.

Comisar guvernial la universitate, din Budapesta. Ministrul maghiar de instrucțiune publică, dr. Kunfi Zsigmond, a numit la universitatea din Budapesta șapte profesori, fără să țină seamă de autonomia universității. Universitatea a protestat împotriva acestei violări a autonomiei și a trimis o deputație la președintele republicii Károlyi, declarându-i că autonomia universității a fost jignită prin numirea celor șapte profesori.

Károlyi le-a răspuns, că nu are drept de dispunere, dar, în general, poate să spună, că apreciază atitudinea profesorilor de a păzi autonomia universității, dar și colegiul profesoral trebuie să înțeleagă, că trăim în vremuri de revoluție. Revoluția înseamnă schimbarea sistemului pe toată linia. El încă și-a dat consenzul, ca să se numească atari profesori, cari să dea garanță că la universitate va fi reprezentat curentul nou. De aceea profesorii să aștepte modalitatea cum să se restabilească armonia între guvern și universitate.

Senatul universitar a mers și la primministrul Berinkey, dar consfătuirea lor s'a sfârșit cu rezultatul, că guvernul le va trimite comisar guvernial, dacă senatul nu va primi punctul de vedere al guvernului.

Era libertății făgăduite începe deci bine. Din delicile comisariatului guvernial va gusta și universitatea din Budapesta.

Un tren București—Cluj. De acord cu „Direcțiunea serviciului mișcării” din Transilvania, direcțiunea generală a C. F. R., a hotărît punerea în circulație a unui tren de persoane între București și Predeal care să aibă în această stațiune legătură cu un tren care circulă pe linia Predeal—Brașov—Sibiu—Cluj și înapoi.

În consecință de Luni, 14 (27) Ianuarie, s'a înlocuit trenurile mixte No. 417 și 418, cari circulă în prezent pe linia București—Predeal, cu trenurile de persoane No. 127 la dus și No. 128 la întoarcere. Trenul No. 127 va pleca din gara de nord la orele 5.45 duminică și va sosi la Predeal la orele 12 din zi; iar trenul No. 128 va pleca din Predeal la orele 6 duminică și va sosi în gara de nord la orele 11.15 duminică.

După cum s'a spus mai sus, aceste trenuri vor avea legătură în Predeal spre și dela Brașov—Sibiu—Cluj și vor fi prevăzute cu câte un vagon-restaurant.

Din gara de nord, cât și celelalte stațiuni de pe vechiul teritoriu, nu se vor emite bilete decât până la Predeal, urmând ca de acolo să se emită bilete pentru stațiunile din Transilvania.

Aceasta până se vor putea pune în circulație trenuri directe, cari să facă legătură cu noile teritorii românești.

Intrunirea dela Cercul profesorilor. La „Cercul profesorilor secundari” din vechiul regat s'a ținut Luni după amiază o consfătuire a profesorilor din capitală. S'a citit memoriul pentru îmbu-

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA.

„CONCORDIA”

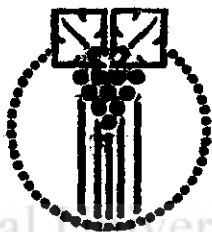
TELEFON
Nr. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

TELEFON
Nr. 750.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMARUL 11a.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Executare
promptă.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipăriri pentru bănci și societăți, precum și tipăriri advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucruri de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Prețuri
moderate.